

Tárgytematika / Course Description

Helyi társadalom és közösségi szükségletfelmérés

NGB_SM078_1

Tárgyfelelős neve /

Teacher's name: dr. Puli Edit

Félév / Semester: 2016/17/1

Beszámolási forma /

Assesment: Folyamatos számonkérés

Tárgy heti óraszám /

Teaching hours(week): 0/2/0

Tárgy féléves óraszám /

Teaching hours(sem.): 0/0/0

OKTATÁS CÉLJA / AIM OF THE COURSE

Tematika Helyi társadalom és közösségi szükségletfelmérés (NGB_SM078_1) 2015/16. tanév, tavaszi félév, nappali tagozat Heti elmélet: 0 Heti gyakorlat: 2 Heti labor: 0 Kredit: 2 Beszámolás formája: folyamatos számonkérés Előtanulmányi követelmény: - Oktató: Dr. habil Csizmadia Zoltán PhD egyetemi docens A stúdium rövid leírása, specifikuma Különösen a közösség értelmezését, a közösségek megismerésének módjait, a közösségfejlesztés eszközeit érintő tudásokat integrálja a gyakorlatban megvalósítható konkrét projekt-tervbe, amely természetesen a közösségi szükségletek felmérésén alapul. A kontaktórákat arra használja, hogy a szükségletek egyéni szintű értelmezésétől elindulva megcélozza a közösségi szükséglet megfogalmazását segítő legfontosabb problématerületeket, ezt követően az adott problématerületre vonatkozóan adekvát közösségi szükséglet-felmérési módokat, módszereket választ ki a diákokkal/diákcsoportokkal, majd a megtervezett szükségletfelmérés megvalósítása után elemezni segíti a felmérés eredményeit úgy, hogy arra a következő lépésben egy reális közösségi munka projekt-terv készülhessen. Konkrét céljai A stúdium legfontosabb konkrét célja, hogy rendszerbe foglalt komplex ismereti egységet és a tanulását támogató módszertant ajánljon meg a képzés résztvevőinek, amellyel elősegíti kompetencialapú tanulásukat és fejlődésüket: • a közösségek meghatározásában, megismerésében, leírásában, • a közösségi szükségletek felmérésében, • a szükségletfelmérés eredményeinek reflektív értékelésében, annak megosztásában és a közösséggel közösen történő elemzésében, • mindezek következtében a közösségi szükségletek kielégítését célzó önszerveződő közösség kialakításában, • a képzési folyamatban és a gyakorlati munkában is hasznosítható interprofesszionális ismeretek kialakításában, • a közös és önálló tanulásban, tudásfejlesztésben és kompetenciaalakításban, • a tanulás értékelése változatos és reális módjainak, formáinak elsajátításában. Kompetenciák A közösségek szükségleteivel kapcsolatba kerülő szakemberek – nem csak és kizárólag a közösségi munkások – olyan kulcskompetenciákat kell, hogy fejlesszenek magukban, amelyek képessé teszi őket e szükségletek folyamatos és érzékeny orientációjára, felmérésére, elemzésére, közvetítésére és proaktív módon ezek közösségfejlesztésen keresztül történő kielégítésére. Az elköteleződés és értékrend, a kommunikáció, a szükségletfelmérés, a tervezés, a képesség tevés, a kapcsolatok szervezése és a saját munkatudás fejlesztése dimenzióiban gondolkodva a tantárgy a fenti kompetenciák kimunkálását, megerősítését tartja meghatározónak.

TANTÁRGY TARTALMA / DESCRIPTION

Óra tartalma

Alapvető elméleti dimenziók

1. Tér – hely - társadalom fogalma
2. Alapvető területi folyamatok: urbanizáció, szuburbanizáció, regionalizáció, agglomerálódás, Helyi társadalom fogalma
3. Helyi társadalom dimenziói
4. Közösség fogalma
5. Szükségletek fogalma
6. Közösségi szükségletfelmérés és közösségfejlesztés módszertana

A megismert elméleti és módszertani tudást csoportmunkában végzett önálló feladatokon keresztül fogják elmélyíteni a hallgatók.

3-5 fős heterogén csoportok lesznek kialakítva. A csoport az egész félév során együtt marad.

A félév során három önálló feladat kidolgozása és bemutatása valósul meg. A feladatok előtt minden esetben megtörténik az adott témakör elméleti/fogalmi/módszertani megalapozása előadás formájában.

SZÁMONKÉRÉSI ÉS ÉRTÉKELÉSI RENDSZERE / ASSESSMENT'S METHOD

Gyakorlati feladatok:

1) Előre meghatározott helyi társadalom profilozása (a módszertan bemutatására az órán fog sor kerülni). Minden csoport bizonyos egyedi sajátosságokkal rendelkező közösséget (pl. gazdag-fejlődő, szegény-elmaradott, sokszínű vagy éppen homogén közösség stb.) fog jellemezni szekunder források használatával.

Egy község vagy kisváros minden olyan szekunder adatának, információjának az összegyűjtése, amely alapján a rá jellemző hely, tér és társadalmi mező paraméterei beazonosíthatók

A helyi társadalom térbeliségének feltárása

adatok

térképek

fotók

belső és külső tér (környezete, vonzáskörzete stb.)

helyi térbeli sajátosságok

Példák településekre:

Budaörs – szuburbán, gazdaságilag fejlett

Hévíz – speciális profilú fejlett (turizmus)

Villány – speciális profil fejlett (bor)

Tiszabő – fejletlen, vidéki tér

Csenyéte – fejletlen, szegény

Prezentáció szempontjai, tartalmi komponensei:

- Távolról közelít a térben
- Földrajzi koordináták
- Centrumtelepülésektől való távolság
- Települmúlt (egyesülés vagy nem)
- Szomszéd települések
- Történeti földrajzi adatok
- Megközelíthetőségének bemutatása
- Utcaszerkezet (google maps térkép segíthet)
- Speciális elhelyezkedés
- Domborzati viszonyok és hatása a település szerkezetére
- Statisztikai adatok, fejlettségi indikátorok
- Intézményi ellátottság
- Részletes településtérkép (központ, infra elemek, út, vasút stb.)
- Vonzerő, látványosság (ennek hatása a mindennapi életre, ciklikusság?)
- Városrészekről fotók, épületek stb.

2) A helyi társadalom egyik dimenziójának minél mélyebb elemzéséhez módszerek, ötletek gyűjtése és részleges kidolgozása. Hat dimenzióból lehet majd választani (elégedettség, kötődés, perspektíva, részvétel, együttműködés, integráció). Pl. statisztikai indikátorok gyártása, interjúkérdések kidolgozása, kérdőív tervezés stb.

A részletek az órán lesznek specifikálva.

3) A helyi szükségletek felmérésének vagy a közösségfejlesztés folyamatának egyik eszközét, fázisát gyakorlati példán keresztül kell ellenőrizni, tesztelni és finomítani.

Számonkérés

A tantárgy során katalógust vezetünk. A maximális igazolatlan hiányzások száma 3db. Ennél több igazolatlan hiányzás esetén a kurzus nem teljesíthető.

A kurzus gyakorlati profilú, alapvetően csoportmunkára épül.

Az elméleti, fogalmi és módszertani alapismereteket órai előadás formájában ismerik meg a hallgatók (az előadások vázlata elektronikusan lesz elérhető)

Minden csoportnak, az összes feladat esetében írásos beszámolót kell leadnia, amelyben röviden (néhány oldalon) bemutatják az általuk kitalált, kidolgozott elképzeléseket.

A féléves teljesítmény értékelése az alábbi három tevékenység alapján történik: órai egyéni munka, csoportban végzett munka, a három gyakorlati feladat kapcsán leadott írásos beszámoló az elért eredményekről.

KÖTELEZŐ IRODALOM / OBLIGATORY MATERIAL

Kötelező irodalom:

Böhm Antal 1996. *A helyi társadalom*. Csokonai Vitéz Mihály Tanítóképző Főiskola Társadalomtudományi és Közművelődési Tanszéke. (14-24)

Pál László 1984. Kísérlet a helyi társadalom "dimenzióinak" a megragadására. In.: Böhm Antal-Pál László (szerk.) *Helyi társadalom II. Régiók, kistájak*. MSZMP KB. Társadalomtudományi Intézete, Bp. 1984. pp. 7–23.

Vercseg Ilona: Közösségfejlesztés – Módszertani segédlet 2004. www.kka.hu

Varga A. Tamás – Vercseg Ilona 2004. Közösségfejlesztés. www.kka.hu

Ajánlott irodalom:

Nemes Nagy József. A tér a társadalomkutatásban (Bevezetés a regionális tudományba) (1. 3. 4. 5. fejezet)

http://geogr.elte.hu/ref/REF_Kiadvanyok/Ter_a_tarskutban/A_Ter_a_tarsadalomkutasban_NNJ.htm

Vitányi Iván. Új társadalom – Új szemlélet. Napvilág kiadó, Budapest. 2007 (85-132.o)

Adorka Rudolf 2006. *Bevezetés a szociológiába*. Osiris, Budapest. 2006 (második bővített kiadás) 201–232.

Vidék és város ellentétei(in: Vidék és város összehasonlítása Indiában Dr. R.N. Sharma tanulmánya nyomán (I.) 2006. szeptember)

www.antroport.hu/lapozo/letoltesek/archivpdf/videksharma.pdf

Glatz Ferenc 2008. *A vidéki Magyarország jövője. Vitaanyag*. In: Glatz Ferenc. *Új vidékpolitika*. Budapest: MTA Társadalomkutató Központ. 15–66.

www.mtatk.hu/pdf/parb_tervtan.pdf

Utasi Ágnes 2002. Integráció és szolidaritás a helyi társadalomban. In: Bayer J.(szerk.): *Politika és Társadalom*. MTA Politikai Tudományok Intézete, Budapest. 350-378.

Csizmadia Zoltán 2002. Robert Putnam: Bowling Alone. (recenzió) *Szociológiai Szemle*. 3. szám pp. 183–193. (<http://www.socio.mta.hu/mszt/20023/cszimadi.htm>)